

Labklājības ministrija

MIL DARBA GRUPA - BEZDARBNIEKA PABALSTS UN AKTIVIZĀCIJA

2015.gada 15.maijs

Bezdarbnieka pabalsta izmaksas nosacījumi

- ◆ Bezdarbnieka pabalsta izmaksas ilgums ir deviņi mēneši 12 mēnešu periodā no piešķiršanas dienas (Bezdarba palīdzības pabalsta elementu sistēmā nav)
- ◆ Bezdarbnieka pabalsta apmērs ir atkarīgs no bezdarba ilguma un no apdrošināšanas stāža
- ◆ Ne tik daudz pabalstu izmaksas ilgums vai apmērs kā citi faktori un **saņemšanas kritēriji**/ nosacījumi ietekmē bezdarba periodu ilgumu.
- ◆ Šiem kritērijiem ir būtiska loma iespējamu negatīvu efektu novēršanā attiecībā uz motivāciju iesaistīties darbā (parasti ietver prasību aktīvi meklēt darbu, pieņemt piemērota darba piedāvājumus un piedalīties ADTP pasākumos)
- ◆ 2015.g.martā VSAA bija 40 066 pabalstu saņēmēju (21 697 sievietes):
  - Izmaksājamā pabalsta vidējais apmērs - 209,86 euro (vīriešiem -250,44);
  - Saņemšanas ilgums - vidēji 4,28 mēneši (sievietēm - 4,56);
  - Vidējais vecums - 40.04 g. (vīriešiem - 40.69);
  - Vidējais apdrošināšanas stāžs - 14,85 g. (sievietēm-14,91);
  - *Salīdzinot ar martu, rādītāji, izņemot saņemšanas ilgumu, uzrāda pieaugumu.*

B/d pabalsta saņemšanas nosacījumi - *OECD*

Kvalifikācijas nosacījumi

1. **Minimālais iemaksu vai darba stāžs** (neattiecas, piem., uz Austrāliju, kur bezdarbnieku pabalsti nebalstās iemaksās).

2. **Sankcijas brīvprātīgas bezdarba situācijas gadījumā** (ja bezdarbnieks aizgājis no iepriekšējā darba, pabalstu neizmaksā, samazina, izmaksā vēlāk).

B/d pabalsta saņemšanas nosacījumi

Darba meklēšanas un pieejamības nosacījumi

1. **Pieejamība darbam** ADTP pasākumu laikā (pieejas atšķiras).

2. **Prasība pēc profesionālās mobilitātes** (var pastāvēt prasība pieņemt jebkuru darbu, var nebūt noteiktu prasību šajā ziņā, var pastāvēt iespēja atteikties no darba citā jomā - kā 50+ BE, bet vairumā valstu pēc noteikta laika perioda šo prasību izvirza, bezdarba turpmākajā periodā izvirzot aizvien stingrākas prasības).

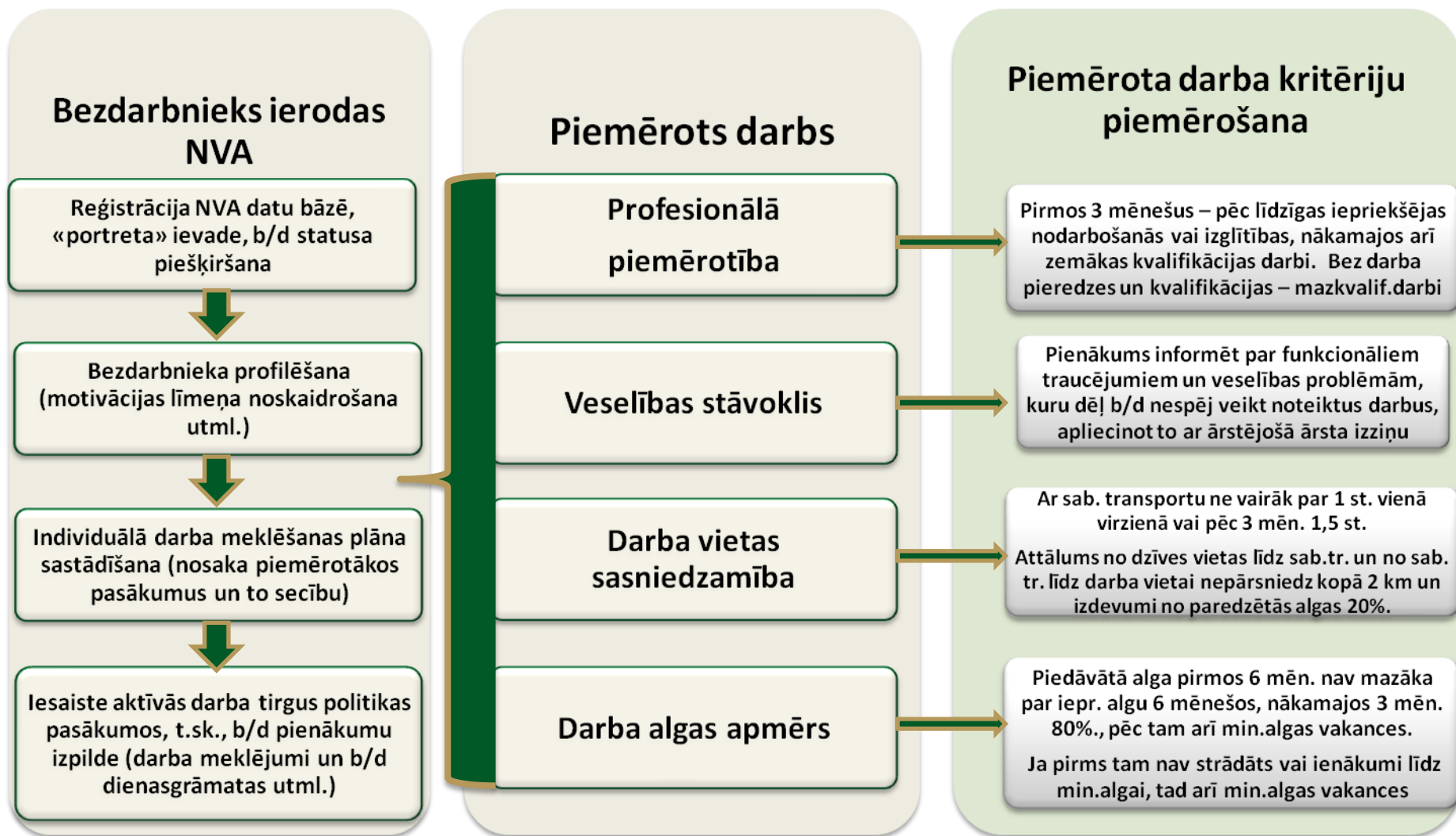
3. **Prasība pēc ģeogrāfiskās mobilitātes** (vairumā valstu pastāv ierobežojumi attiecībā uz attālumu vai ceļā pavadīto laiku).

4. **Citi attaisnojoši iemesli** atteikties no darba piedāvājuma (ģimenes apstākļi - aprūpes pienākumi; veselības situācija; piedāvātā darba samaksa ir zemāka par bezdarbnieka pabalstu vai par parasto atalgojumu šādā profesijā; citi darba nosacījumi – kā nepilna laika darbs, terminēts līgums, antisociāls darba laiks; morāli vai reliģiski apsvērumi; vai darbs tiek piedāvāts streikojošu darbinieku aizstāšanai. Šīs prasības var būt stingrākas pēc ilgstošāka bezdarba perioda vai jaunākām darbinieku grupām - IZR).

B/d pabalsta saņemšanas nosacījumi

Monitorings	Darba meklēšanas pierādījumi (valstīs, kur ir individuāli darba meklēšanas plāni, ziņošanas raksturs un biežums tiek ietverts tajos).
Sankcijas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sankcijas par atteikšanos no darba piedāvājuma vai dalības ADTP (pabalsti var tikt uz laiku pārtraukti vai samazināti). 2. Sankcijas par atkārtotu atteikšanos (arī, ja sankcijas nekļūst stingrākas, atkārtota pabalsta izmaksas pārtraukšana uz noteiktu periodu var būtiski samazināt izmaksas/ kopējo aizsardzības periodu).

Aktivizācija LV – bezdarbniekam ir jāmeklē darbs

Aktivizēšana un pabalsti, kombinēšana ar citiem ienākumiem

- ◆ Ja nepilda aktivizācijas / līdzdarbības pienākumus, pabalstu samazina pakāpeniski, nevis uzreiz visu atņem?/ Izmaksas apturēšana? Kurām grupām/ situācijām piemēro pakāpenisku pabalstu samazinājumu?
- ◆ Pieļaujama īslaicīga un daļēja kombinēšana ar nelieliem ienākumiem no samazinātas aktivitātes periodā, kas nav ilgāks par X mēnešiem?

Saņēmēji / nesaņēmēji

Darba atrašanas iespējas pabalsta saņēmējiem, salīdzinot ar tiem, kuri pabalstu nesaņem – saskaņā ar NVA profilēšanas datiem				
31.07.2014.				
Row Labels	Pabalstu saņēmēji	%	Nesaņem pabalstu	%
Augsts līmenis	15051	45%	9333	19%
Vidējs līmenis	10428	31%	13043	26%
Zems līmenis	6147	18%	25315	51%
Nav datu	1865	6%	1981	4%
Kopā	33491	100%	49672	100%

Bezdarba palīdzības pabalsts (unemployment assistance), citi elementi

- ◆ Visiem ar ierobežojumu līdz X mēnešiem, paredzot iespēju pagarināt atsevišķām grupām? / Ienākumu testa piemērošana?
- ◆ Neatbalstīts variants - strukturāla bezdarba u.c. risku dēļ:
Teritorijā, kur ir visaugstākais reģistrētā bezdarba līmenis, izmaksas termiņu pagarina (PL).
- ◆ Izmaksas ilgums atkarībā no saņēmēja vecuma? Gados vecākiem bezdarbniekiem īpaši nosacījumi:
  - ◆ izmaksa tiek pagarināta par X mēnešiem, ja līdz pensionēšanās vecumam atlikuši vismaz X gadi? (EE pagarinājums pabalstam bez apdrošināšanas rakstura, LT- 2 mēn. pagarinājums)
  - ◆ vai pievienota papildus prasība - ja darba stāžs vismaz X gadi, var turpināt saņemt bezdarbnieka pabalstu, līdz pienācis pensijas vecums vai atrasts darbs? (LU, HR)

Priekšlikumi

1. Apdrošināšanas pabalsta termiņš optimāls, ilgtermiņa plāni var ietvert bezdarba palīdzības tipa pabalsta ieviešanu. Saņemšanas periods vidēji – īss.
2. MIL neattiecināt uz bezdarba situāciju, kur pabalsts un tā saņemšanas nosacījumi šobrīd kopumā motivē iesaistīties ADTP un darba attiecībās.
3. Attiecībā **uz saņemšanas nosacījumiem** (OECD - sankcijas LV): sagatavot priekšlikumus sankciju «mīkstināšanai» - pakāpenisks pabalstu samazinājums vai apturēšana nepilnīgas/līdzdarbības gadījumā, vienlaikus pilnveidojot profilēšanu, individuālu pieeju.
4. Aktīvās novecošanas stratēģijas ietvaros skatīt pasākumu par pabalsta izmaksas ilguma ierobežotu pagarinājumu.

Labklājības ministrija

PALDIES!

www.lm.gov.lv

Twitter: @Lab_min

Flickr.com: Labklajibas_ministrija

Youtube.com/labklajibasministrija

Draugiem.lv/labklajiba